

Figyelmeztetés. A küszöbön álló szünet idejéből kérjük előfizetőinket, hogy szüneti tartózkodásuk helyét a *kiadóhivatallal* (VI., Teréz-körut 23.) idejében közöljék s pontos címet adjanak, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon elő. Együttal kijelentjük, hogy a szerkesztőségbe küldendő lakásváltozókat nem fogjuk figyelembe venni, mert a lap szétküldésére vonatkozólag intézkedni nem a mi hatáskörünkbe tartozik.

A pécsi kerületi tornaversenyen, mely e hó 20-án lesz, lapunk szerkesztője is részt vesz. A lap vezetését és szerkesztését távolléte alatt dr. Horváth Cyrill főgimnáziumi tanár őrveszi át, a ki a nagy szünetben is helyettesíteni fogja szerkesztőnket.

Az önképzőkörök könyvtárosaikat figyelmeztetjük, hogy lapunknak a szünetben megjelenő példányait a kiadóhivatallal (Teréz-körut 23.) gyűjtessék össze és tétessék félre, hogy az egész évfolyam teljesen összegyűjthető s bekötethető legyen. Tapasztalatból tudjuk, hogy a szünetben érkező lapokból több szám elvész s így a gyűjtemény nem teljes. A kiadóhivatal szívesen vállalkozik a lappéldányok összegyűjtésére.

A **mintagimnázium** e hó 13-án tartja fennállásának 25-ik évfordulóját. Ez alkalommal méltó ünnepségekben fog részlesülni dr. Kármán Mór az intézet egyik tanára, a kinek tervei szerint ez intézet létesült s a ki a tanügy terén szerzett valóban kiváló érdemeiért kir. tanácsosi címet kapott ö felségétől.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: *Csiszár József.* —

1. Számtani kérdés.

Hányféle elosztás lehetséges 32 lapból álló kártyával olyformán, hogy a kiosztott 4 kártya közt mindenkor 2 király legyen?

2. Földrajzi kérdés.

Melyik tó az hazánkban, a melynek vize nátront, konyhasót és magnéziát tartalmaz; vizének színe sárgás? Mióta gyógyerejét felfedezték, körülötte fürdőházat vendéglőket és számos nyaralót építettek. Melyik megyében van?

3. Történelmi kérdés.

Ki volt I. Lipótnak azon hadvezére, a ki részt vett a 30 éves háboruban és Lipót főherceget Rákóczy György elleni hadjáratában? Vitézül harcolt a német csatáren. Győrnek az akkori időben főkapitánya volt. Szent-

Gothárdnál a francziák segítségével megverte a török hadat; harcolt XIV. Lajos ellen is. Mikor született s halt meg?

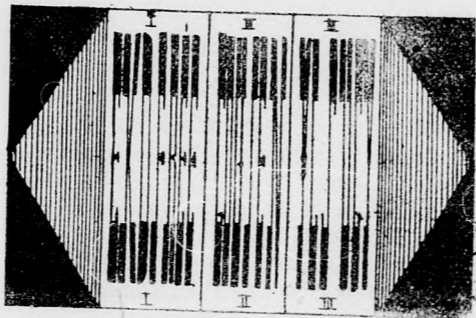
4. Természetrizai kérdés.

Melyik növény az, melynek levele hosszukás, öblösen fogazott? Sárga virágu, s réteken termő közönséges tavaszi virág. Csövei tököcsányaikól a gyermekek mit fűznek? Melyik rendbe tartozik?

5. Vegytani kérdés.

Mi a neve azon anyagnak, a melyet különböző növényi és állati anyagoknak salétromsavval való főzése útján nyerünk? Sárga, kristályos savanyuan keserű ízű; mérges hatású. Miből állítják leginkább elő?

6. Képrejtvény.

A 22-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: $n = 17, a = 50.$

Földrajzi kérdés: Pszony hegység.

Történelmi kérdés: Mansfeld Ernő hadvezér részt vett 1595-ben a magyarországi hadjáratban, 1601-től spanyol szolgálatban Német-alföldön harcolt, 1609-ben osztrák szolgálatba lépett, de viszály keveredvén a bécsi udvarral, protestánsá lett és az 1619-iki cseh lázadás kitörésekor egyike volt a lázadók vezéreinek. Pfalzba menve a badeni örgróffal egyesült és Tillyt 1622 év ápr. 27-én Wieslochnál megverte.

Természetrizai kérdés: Salangan (collocalia); a kőfali fecskék (cypselidae) családjába tartozik.

Vegytani kérdés: Salol.

Képtalány: Kép.

A megfejtők nevei:

Csileser Ernő, Schulz Ármán, Róth Ottó, Slákovits Gergely, Kohn Vilmos, Brichta Manó, Konecsny Béla, Costescu Mihály, Tóth Imre, Lindauer Ferencz, Mandel György, Konratovics Irén, Bauer Béla, Zoltvány Mihály, Földi Kálmán, Kiss Ernő, Simon Ernő, Goldner Samu, Kövesi Rudolf, Simon János, Csapke Pál, Schwarcz Izidor, Lupis Gyula, Márton J., Gyárfás Elemér, Várkonyi Rezső, Nagy László, Dudás György, Bándi Ignác, Waizenkorn Jakab, Székely Győző, Haerter Adám, Sár Elemér, Steiner Albert, Adám Gyula, Kejzár Gyula, Sauer Berthold, Bisicz György, Rosenfeld Richard, Stefanovics Gyula, Márton S.

A kitűzött könyvjutalmat Földi Kálmán nyerte el Máramaros-Szigeten.

«Kosmos» műintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVÁ

Előfizetési árak:

Égész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnáziumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és
könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Soroksári-utca 31.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.
KÉZIRATOKAT
nem adunk vissza.

A „diákszálló” intézmény.

Jelen évfolyamunk 10. számában «Diák-turistaság» felirású vezető cikkelyünkben foglalkoztunk a czimben jelzett kérdéssel és melegen csatlakoztunk a Magyar Turista-Egyesülettől propagált mozgalomhoz, melylyel az a diák-turistaság pangó ügyét czélozza föllendíteni. Cikkünköt azon óhajjal zártuk be, vajha elvesztené az ügy, még mostan eszmei mílvoltát és a teljes valóság, az életbelépés terére menne át.

Igaz örömmel jelenthetjük, hogy az «ige testté vált», a Magyar Turista-Egyesületnek jövőtábol. Ez az agilis serény szövetség jól megmarkolta a dolgot és elhatározta, hogy hazánkban is életbe lépteti a külföldön oly fényesen bevált «diákszálló» intézményét. Mi az a «diákszálló»? Hely, hol a turista-útra kelt ifju olesó pénzen szállást és ellátást nyer, melyekre turistáskodása közben bizton számíthat és czélul, pihenési pont gyanánt tekinthet. A M. T. E. egyelőre *Felső-Magyarország szebb vidékein szállás- és ellátásbeli kedvezményeket eszközölt ki az egyesület igazoló jegyeivel ellátott diák-turisták részére.* E vidékek a felvidék legfelsősebb természeti szépségű részeit foglalják magukban: a *Magas-Tátrát*, a *Mátra és Bükk hegységet*, a *Szepes-Gömöri érczhegységet*, *Magyar érczhegységet*, a *Vág és Arva völgyét*, a *Kis-Tátra* hegységet.

Kik vannak jogosítva a diákszallók kedvezményeinek igénybe vételére? Első sorban a főiskolák hallgatói, mindjárt utána a *középis-kolák felsőbb osztályainak tanulói*, továbbá mindazon szakiskolák növendékei, melyeknek elvégzése egyéves önkéntességi jogot ad, végül a tanítóképezdei növendékek. Minden más egyén ki van zárva.

Az igazoló jegyeket a tanulói minőségüket

személyazonosságukat kellően igazolni képes tanulóknak a M. T. E. elnöksége (Budapest, IV., Rózsa-tér 5. szám) szolgáltatja ki, még pedig budapestieknek személyes jelentkezés alapján, vidékieknek pósta útján. A tanulói minőség és személyazonosság megállapítására a középiskolai ifjakknál szükséges, hogy azt bemutatandó, vagy beküldendő *arczképük* hátlapján tanintézetük igazgatósága aláírásával és hivatalos pecsétjével igazolják. Az igazoló jegyek kiszolgáltatása díjtalan. Utmutatást nyújtó, valamint a diák-szállókat felsoroló füzet szintén díjtalanul kapható a M. T. E. elnökségétől.

A Magyar Turista-Egyesület azonban nem elégedett meg ennyivel. Más utat-módot is talált, melylyel a turistaság nemes sportját az ifjuság közepeit előmozdítsa. *Pályázatot hirdetett középiskolai tanulók részére.*

A pályázat tárgya: valamely középiskolai tanuló által, az 1897. év nyarán tett legalább három napra terjedő hazai turista-utnak, illetve kirándulásnak leírása. Az aláírásban *főszuly* a pályázó megfigyelő tehetőségét tanúsító *események, észleletek és tapasztalatok* beható ismeretetésére helyezendő.

A legjobb mű három arany, a második két arany jutalmat nyer. Pályázhat bármely hazai középiskola tanulója. *Pályázati határidő:* 1897 november 1. A jellegével ellátott pályamunkák a szerző nevét és lakáscímét tartalmazó jellegű levéllel együtt, a Magyar Turista-Egyesület budapesti osztálya czimére, (Budapest, IV., Rózsa-tér 5. szám) küldendők be. Ugy a jutalmazott, valamint a többi pályamű közlésének jogát a Magyar Turista-Egyesület budapesti osztálya magának tartja fenn.

Ime tehát a buzgó egyesület kétféle esz-

közzel is hozzájárul a diákturistaság ügyének felpezsdítéséhez: egy praktikussal, a diákszálló intézménye által és egy szellemivel e pályázat kitűzése révén. Az előbbi behozatalával tárgytalanná válnak az anyagi részt illető aggodalmak, a mennyiben ilyenképen a költségek a lehető legkevesebbre redukálódnak. Az utóbbi pedig az ifjak ambíciójához szól, nemes versenyt helyezve nekik kilátásul.

E két tényezőnek hathatós motivumul kell szolgálnia, hogy egész diákkaravánok keljenek utra a megjelölt vidékek felé.

A diákszálló intézménye nem jöhetett időszerebben, mint épen most, a nagy vakáció kezdetén. Fel tehát, a vadregényes Kárpátok közé! És addig is háromszoros «éljen»-t a Magyar Turista-Egyesületnek, mely a hazai diákság érdekeinek felkarolása körül ily melegen és eredményesen buzgólkodott! □

A rétségek fia.

(25)

— TRELLERFERENCZ ifjusági regénye. —

— Puck, édes fiam, mondá a trapper és hangja belső megindulástól rezgett.

— Jer, bátyám, ideje van, viszonzá Puck.

— Hogy-hogy! gyermekem?

— Az áron lefele.

— De hát a vizesés?

— Csak zúgók azok; a vizesés sokkal alantabb van. Tutajt kerítettem és most indulnunk kell, mielőtt az eső megállana. A kiowák éberek.

— Akkor előre, Puck, Isten nevében. Menjünk.

— Hát a fogoly, bátyám? kérde Pál.

— Igaz, a ficzkó veszélyes lehet. — Egy pillanatig az járt a trapper fejében, hogy kést döf szívébe, de aztán megelégedett azzal, hogy a fogoly öltönyének egy darabját leszakítva, mint peczket szorította fogai közé. Így, most legalább egy időre nem csaphatsz larmát.

Kiléptek a szabadba. Az eső úgy zuhogott, mintha sohasem akarna vége szakadni. A vi, egész kis patakok képében keresett magának utat a hasadékok között. Egy villám pillanatra földerítve a vak homályt, megmutatta nekik a levezető ösvényt, mely most valóságos zuhattaggá vált. Vigyázatosan pacsokoltak lefelé a vízben, a folyton-folyvást fölcikázó villámok fényt vetettek a lenn ingó tutajra. Puck néhány cserfát döntött le kis indián tomahawkjával, az ágak és lombok egy részét meghagyta rajtuk, ezeket egymásba hajlította és az egészet lasso-val erősítette össze. — Ráléptek az ingadozó járóműre, mely nagy könnyedén hordta őket: fölfelé álló ágak nyújtottak nekik fogózkodni valót.

Mikor egy újabb villám rőt fénybe vonta a szakadó eső-patakokat, az elül álló Puck hosszú póznával elindította a tutajt és a törékeny alkotmány sebesen rohant lefelé az erősen megdagadt áron, a sötét éjszakába.

— Fogózzatok meg erősen! kiáltá Puck.

A trapper lekuporodott, a többiek álló helyzetet foglaltak el.

Villám cikázott villámra. A vihar legmagasabb fokára hágott, mennydörgés mennydörgés után hangzott a szikláról vissza. Réműletes volt a nekiszabadult elemek tomlása.

A legvakítóbb villám fénye is csak néhány

lépésre mutatta az utat. A tutaj alatt sötétén kavargott az ár. Iszonyu volt ez az utazás, mely az ismeretlenbe vagy talán az alvilágba vezetett. Puck hosszú póznájával a balpart felé szorította a tutajt. Most még a sellők zaja

elegyedett az eső zuhogásába. «Kapaszkodjatok meg erősen!» dörgött Puck.

Káprázató villámfénynél látták, mint suhan el mellettük halfelől a sziklafal. Örült sebeséggel rohant lefelé a tutaj a habzó, örvénylő, felszökellő, egymást korbácsoló habokon, melyekből fekete sziklacücsök meredtek föl. Vadul hánykolódott majd jobbra, majd balra az ingadozó járómű, de azért egyre nyilsebesen völgyfele tartott. Könnyű alapja parafa módjára tánczolt a hullámzó vizen; az összeszött ágak és a lasso egybetartották a törzseket, a rajt levő emberek pedig, bármennyiszor árasztották is el őket a tajtékozó hullámok, görcsösen kapaszkodtak a gerendába meg ágakba és rövid idő múlva a járómű, igaz, hogy még elég rohamosan, de már egyenletes folyásu vizen haladt előre.

A sellők hátuk mögött feküdtek, a folyó itt már sekélyesedni kezdett. Puck póznája segítségével parthoz terelte a tutajt és néhány percz múlva megállította azt, úgy, hogy egy fának ágait megragadta és óriási erővel szilárdan tartotta.

— Ki a szárazföldre!

A fa ágainak útján kijutottak a partra, mely itt sziklaktól ment vala. Puck pedig leoldotta a fatörzsről lasso-ját, partra lépett és a tutajt a habok kényére bizta. Tetőtől-talpig esuromvizesen állt most a négy szőkevény a sötét éjszakában az Oshonta partján.

— Így, mondá Puck és fölkapzaggott, a javasember elvitte bátyját. A kiowák azt fogják gondolni, hogy úgy repült el vele. Bottal üthetik a nyomukat.

— Be kell vallani, szolt a kentuckyi, hogy hajmeresztő út volt. Nem tennem meg másodízben.

— Hát most, Puck?

— Bemegyünk a eserjésbe, bátyám, ott van Puck wigwamja.

Ő ment elől. Az eső dühe alábbhagyott s most már ritkábban világították meg villámok az éjszakát, ámde azért egyenes irányban vezetett társait a közel eserjés felé. Beléptek és folyvást Puck halk útmutatása szerint haladva, előre gázoltak a sárban. Néhány száz lépésre gyöngye tüzfény pislogott feljűk a bozótban keresztül és csakhamar egy sziklahasadék nyílása előtt állottak, honnét a világosság intett.

— Lépjetek be, szolt Puck, itt mindnyájan biztonságban vagyunk.

Egy kuczkóban még zsarátnok derengett; a rádobott fa csakhamar fényes, melegítő lángokká szította, mi az átázott embereknek végtelenül jól esett. Egy ideig valamennyien némán élvezték a megbecsülhetetlen meleg hatását.

Csodálatos, kalandos helyzetben forogtak ezen emberek és ugyancsak érdekes látványt nyújtott csoportjuk, itt a lobogó tűz körül. A furán nőtt törpe, kinek szép, nagy szemei mondhatatlan szeretettel néztek a trapperre; ez maga zilált fűrtjeivel és szakállával, mi azonban nem forgatta ki alakjából nemes kifejezésű, férfias arcát: a nyers, gondtalan kentuckyi, kinek ruháját Isten igazában pártfogásába vette az eső meg az Oshonta vize; a csinos, nyílt arcú, karesű fiu — valamennyien esurom viz, a mogorva sziklabarlangban égő vörös tüzfénytől megvilágítva — oly vadregényes képet adtak összevéve, mely méltó egy Salvator Rosa ecsetére.

— Nem akar bátyám valamit enni? kérde Puck, kinek szeme váltig ott csüngött az öreg trapperen.

— Ide vele, fiam, ha ugyan váradban van ilyesféle dolog.

A törpe egy zúgból hatalmas antilope-húst vett elő és sebtében sütni kezdte. A lobogó tűznek kellemes, ruhaszáritó melege és a sestetgő pecsenyének finom illata csakhamar kéjelmes hangulatba hozták a szőkevényeket.

— Nosza, Puckom — szolt a trapper — aranyos fiam, beszélj el, mi történt azóta, hogy Pál elvált tőled. — Eladdig mindent tudok.

— Lásd, bátyám, minthogy Cayugas hirhozóinak visszatérteig nem mozdulhatott el helyéről és szívemet gond emésztette miattad, egymagam vonultam az Oshontához. Éjjel lovagoltam, nappal pedig a rétség fűvében, vagy a bozótban réjtőzködtem. Ezt a menhelyet itt véletlenül fődöttem föl. Éjjel a sziklához lopóztam, megmásztam őket s csakhamar megtudtam, hol őriznek téged. Nappal megszemlélttem a sellőket és kitapasztaltam, hogy át lehet rajtuk hajózni. Ekkor a sziklákon felül Cayugas tomahawkjával fákat vágtam ki, tutajt eszkábáltam és lefelé hajtottam. A sziklák ormáról, hova hosszú karjaim és a lasso segítségével kapaszkodtam föl, láttam nálad Stonet és Pált, láttam, mint ereszkednek le a kiowák a folyón, mint mászszák meg a szirteket és rohannak meg téged. Ekkor aztán belevegyltem a harciba.

— Épen a kellő időben, kis ember, vágott közbe Stone, mert különben skalpjaink egy kiowa tüzhely fölött aszalódnának.

— Nos, aztán jöttem én és magammal vittelek, bátyám, folytatá Puck, a nélkül, hogy ügyet vetne Stone szavaira, a fürgeteg éjbe borított bennünket és megvakította, megsüketette ellenségeinket.

— Tudtam, hogy az én fiam eljön és nem hagyja cserben az öregot meg Pált.

— Nem, bátyám, ha te meghalsz, veled halok, mondá a törpe megható egyszerűséggel.

Az öregnek könybe lábadt szeme, kissé erőszakosan köszörülte meg torkát, hogy megilletődését elrejtse, aztán így szólt: «De miképpen jöttél le a sziklákról, miután a kiowák fölfedeztek?»

Puck nevetett. «Nappal keresztülmásztam, fölkapaszkodtam a sziklákra, megismertem minden egyes szakadékot, minden barlangot. A kiowák minderről mit sem tudnak, ők nem igen szeretnek a sziklák között mozogni. Mikor aztán lőttem és jelenlétemet ezáltal elárultam, közülük körülbelül huszan nekiálltak a szirtneknek, a rétség felé eső oldalon. Én különböző helyeken köveket halmoztam föl s mikor a harcosok már jó magasra jutottak, nyakukba gördítettem az egészet. Ez aztán néhány ember veszteségével gyors visszavonulásra készítette őket. Ekkor lassan lebocsátkoztam, még pedig oly helyeken, hova emberláb még nem lépett és az alkalmas idő jöttéig sziklaodukban rejtőzködtem. A kiowák, kik alant leskelődtek rám, azt hitték, hogy a föld nyelt el engem. Alkonyatkor elővettem jól eldugott tutajomat és hozzátok sietem».

— Töröm a zuzáját, ön hatalmas és ravasz harcos, uram, nyilvánította ki leplezetlen esudálattal a puskakovács.

— Édes gyermekeim, mondá a trapper és kezeit nyújtotta Pucknak meg Pálnak, hát ön, drága uram, miként köszönjem meg önnek szeretetét, mely önt halálos veszedelembé hajtottá, hogy szabadságomat visszanyerjem?

Puck és Pál melegen viszonzták atyai barátjuk kézzsoritását.

— Hm, uram — jelenté ki Stone — én békés ember vagyok, az tény, gyűlölöm a czi-vódást, annak nincs haszna, én az üzletért élek. De hát ön megmentette atyám fiát a rétségi haramiáktól, különben esontjaim már régesrég ott fehérlenének a széles rónaságon: ezért nem mehettem odább, ki kellett önt segítenem a páczból. Ez tiszta számla, uram, becsületos üzlet.

A trapper mosolygott a kentuckyi szavajárásán. «Ön derék üzletember, uram, kamatos-tul fizeti meg az adósságot: az is tény».

Ezzel jókedvűen láttak a peccenyéhez és csillapították éhüket. Mikor végeztek, megszólalt Stone:

— Puskáink egytől-egyig átnevésedtek, hozzáfogok, hogy lövésre képessé tegyem őket. És nyomban nekiült a munkához, néhány kisebb szerszámot használva, melyeket állandóan zsebében hordott. Puck még Pál puskáját is magával vitte volt és azzal intézte a harmadik lövést, úgy hogy fegyverekkel most bőségesen el voltak látva.

— Tehát első sorban is, Puck, biztonságban vagyunk itt? kérdé a trapper.

— Meghiszem azt, bátyám. A vörösbőrűek nem tudhatják, hol maradunk, arról pedig álmodni sem mernek, hogy átkeltünk a folyó sellőin és az eső minden nyomot elmosott. Thundert és Villám szintén itt vannak, a mellettünk levő barlangban.

— Teringettét, fiu, ez pompás. A Thunder? De honnan szerzünk lovakat Pál meg Stone számára?

— A kiowáktól fogom megkeríteni, felelt Puck szárazan.

— Föltételezem rólad, Puck, te született rétségi harcos vagy.

— Cayugastól is hallunk majd valamit, bátyám, biztosan megfog jelenni a prairien.

— Csak ülünk egyszer fürge lovak hátán, öcsém s legyen puska a kezünkben: ránk zúdulhat akkor hátulról a kiowák egész törzse! Megmutatjuk mi nekik a fogunk fejerit.

Fölemelkedett és Puck kalauzolása mellett a szomszéd barlangba ment, hol a paripák álltak és becézte a hű állatokat. A törpe, kinek mindenre volt szeme, száraz füvet halmozott föl, a barlangban és most mindnyájan nyugalomra hajtották fejüket, ezen eseményekben gazdag nap után; Stone csak akkor, mikor valamennyi puskát használható állapotba hozta.

(Folytatása következik.)

Elmulhatatlan.

— Alkalmi költemény a gyakorlóiskola fennállásának 25 éves ünnepére. —

SZEMÉLYEK:

Görög nyelv.

A tudás.
A tantárgyak személyesítői.
A tanuló ifjuság.

Tudás.

Kik ünnepelni jöttök hajlékomba,
Köszöntelek tisztelt vendégeim.
E ház az én szerette műhelyem
A melynek égő oltára körül
Az ifjuságnak lelke ébredez.
Nevem: Tudás. És hittel és erkölcsessel
Karöltve: szivnemesség a nevem.
Nem számot adni: ünnepelni jöttem
S körömben mindazok, a kiknek itt
Egy-egy nem alvó oltár lángja ég.
Elé tehát. Kik vagytok? Szóljatok.

Hittudomány.

A kezdet és a vég. Alfa s omega.
Isten nevében kezdjük a tudást
S az ő oltára zsámolyánál állunk
Mikor bevégezők a munka teljét.

Magyar nyelv.

Édes, imádott szép hazánknak nyelvét
És irodalmát képviselve szólok.
Van-e, a mit jobban szerethetünk?
Van-e mi jobban dobogtatja szívünk
Mint ez — s e testvér — a történelem!

Történelem.

De nemesak a világ története,
De nemzetünké, a mely bár szerény,
Nekünk egész világuink, büszkeségünk.
Az ősök képe, a mult és jelen
Hajlik fölénk és vérrel és babérral
Meggasztelt szobraiknál lelkünk mélyén
Fözendül a «Hazádnak rendületlenül!»

Latin nyelv.

Vergilius s Horác aranyvilága,
A Tacitus s a Cicero aczel-
Nyelvének tudománya vagyok én.
E nyelven szóltak törvényalkotó
Nagy őseink, bár magyarul éreztek;
E nyelven szólt a világ tudománya,
Midőn egymással közlé tetteit!

Homérosz, Sappho, Pindarosz daloltak
Az én szép nyelvemen Herodotosz.
És Thukydidesz irta történelmét,
Aischylosz és Szofoklész Euripidesz
Szivrengető drámáit! Most, a mult
Aranyvirága festi klasszikus
Vonásaimat, s mosolyom aranyozza,
Könnyen megedzi ifjak szellemét!

Mennyiségtudomány.

A számok igazsága vagyok én.
A kor zenéje, száraz egyszerűség,
A mely testvéreim igazságait
Apró betű-kavicsokkal támogatja.
De e kavicsból várfal épül s rajta
A társaság törvénye nyugoszik
És bizton áll ipar s kereskedés.

Méréstudomány.

E testvér én vagyok. Földet s eget
Beér a körző elképzelt sugára.
Nem aranyos, de örökös sugár,
Lábunk alatt a föld, fejünk felett
Az ég az én nem látható vonásim
Hálóját viseli. — A sziklaszárnnyü
Gőzparipák, kékfényü villamosság,
Vizeknek útja mind az én pályámon,
Czirkeim s tervem nyomán halad.
Csak egyet, — egyet sohasem mérhetek meg,
Isten s a természet örök hatalmát
S az ifjak lángoló lelkesedését,
A melylyel hazát, nemzetet, királyt
S minden nemest s nagyot szeretni fognak!

Tudás.

Ime. Ezek faklyája lángol itt —
És most elő, lelkes, ifju sereg.
Mely a nemes czélok felé törekszel!

Első ifju.

Mi kezdjük a tudás göröngyös útját
Taposni. A mi lelkünk illetlen,
Mint a tavasz-mező és esdve várjuk
A tudomány termelő harmatát.

Második ifju.

Mi folytatjuk. Erősült lelkeinkkel
Már látni kezdünk. Erős akarat
És szorgalom vezérel majd tovább.

Harmadik ifju.

A cél még messze, — de nem csüggedünk.
Mi látni kezdjük már a célt s feléje
Nem tűnő szent iparkodás vezet.

Negyedik ifju.

S mi a határon állunk, végezők
Az iskolát — s fegyverzett lelkeinkkel
Az egyetemnek kapuját keressük.
Egy nagy életre nyertünk alapot
S hálánk, örök zálogként, itt marad!

Tudás.

Mily szép sereg, — mily szent cél, mily nemes
Erő! — S ez mind hódolva gyűl itt egybe
A nagy jövőnek szentelt lépcsőjén.
S huszonöt éves mult zárókövével.
Lelkünk magasra felemelkedik,
Mikor a mult alakjait tekinti,
S könyes szemekkel függ ifju szemünk
A «Bucu» költőjének szent alakján,
Ki alkotá oltáraink alapját,
Kinek az eszme lelki gyermeke!
Eötvös, — Trefort! Megáldott, nagy nevek
És sorban mindazok, kik alkotását

Buzgó karokkal eddig építék!

S a ki jelenben ül, méltó utódként
Eötvös helyén, tisztelt s áldott legyen!
Nevét történelem jegyezte föl
S a hálás ifjuság vésé szívébe, —
Mivel lágylelke áldó erejét,

Munkás kezének művét érezé!

... S kulcsolt kezekkel kér áldást ez ifju

Lelkes sereg — azok, kik oktatának

S a kik e hasznos oktatást vevék,

Ifju tanárok s ifju tanítványok —

Bartal fejére, Wolf György homlokára

S azokra mind, kik munkatársaik,

S ezek segítő jobbjai valának.

Kiket az élet gyászos véghatárán

Elszólított a sors: pihenjenek

Megáldva . . . és munkáljanak az élők,

Mert bennük él a lelkes ifjuság,

Mert bennük él jövőben a haza.

S te, magyaroknak Istene, te halld meg

Ifju seregünk ajkáról az imát,

A mely hazáért, királyért fakad.

Te lelkesíts törekvő ifjakat!

Tanárainkat s lelkünk erejét

Te tartsd meg Isten, te áldd meg, te véd!

Aczélozván a lelket és a kart!

Fohászuk: Isten, áld meg a magyart!

(A Hymnuszt éneklik.)

Várad Antal.

Lombok alatt.

— A «Tanulók Lapja» számára. —

Reggeli 4 óra volt összejövetelünk utolsó terminusa. Egymásután gyülekeztünk, hol páronként, hol 3—4-enként, vagy csoportosan egyik kiránduló cimboránk vendégszerető szülei házához. Hajnali szürkület volt még, a kis csapatok hangos beszélgetése megzavarta a csendes falu szokott nyugalmát s néhol egy tépett tüskebokorhoz hasonló fej, máshol egy Morpheus rózsabilincseiből általunk felszabadított zsörtölődő halandó törülgette szeméit.

Végre együtt voltunk mind a 12-en.

«No fiatalok, készen vagytok-e?» szólítottatott rendre egyik, éppen nem a legnagyobb pontossággal útra készült barátunk, szokott kifejezését megtartva, mint legöregebb, mert kö-

zöttünk legyen mondva, már kétszer hangoztatták feje felett azt a szeretetreméltó «untauglich» szót.

«Sokkal jobban mint te!» lön egy-kettőnek a rendestől eltérő hanghordozással kiejtett felelete.

«Ha készen vagytok s ha elég erősnek érzitek magatokat, induljunk hát fiatalok! Szedjétek rendbe magatokat, mert meg sem állunk a «Helle tetejéig!» S e tiszta magyarságu nevet viselő hegy állomáshelyül kitűzött pontja megtart folytonos meredek úton haladva két-három órát.

Végre megindult az apostolokra emlékeztető ájtatos sereg, a tanító Jézus fontos szerepét maga az «Öreg» hordozta, így szólítottuk ren-

desen, némelykor nagyhangu oktatásaival, más-
kor mély megfontolt hallgatásával foglalkoztatva társaságunkat.

Szűk s hosszan elnyúló völgyben vezetett útunk, melynek egyik oldalát csinos erdő, a másikat pedig toronymagasságu kopár sziklák által képezett megmászhatatlan óriási fal képezi.

Aholt egy-két esenevész bokrot, talán azért, hogy az errefelé járók tekintetét valamennyire magára vonja s sziklára ültetett virágként viritottak halvány zölden a gyér fűvel benőtt asztalmagasságu oázisok, melyeken egy-egy eltévedt kolompolókecske feje tűnedezt fel, a mint életét tengetve rágódott a sílány zöldségeken.

Ilyen oldalak között haladt az út, melyet a bohygók lábai nem tapostak simára s mely kissé meredek, köves, néhol mohval volt szőnyegként takarva. Az út mellett fris, kristály tiszta patakocska vajt medret magának s vígan esőrgedezve zakatolt tova a hegyóriások lábai alá.

Vizözönre visszavezethető sziklaomladékok itt-ott útját állták hangicsáló csermelyünknek, míg megsokasodott erejével szembeszállhattak s akkor megalázva magukat engedelmeskedtek, a tenger szemmé felgyülemlett víztömegnek nyitottak egy kis utat és e csepp patak a szikla óriások felett, mint Dávid az óriás Góliáton, diadalmaskodott.

A vig szökdelésű patak és az üdítő reggeli hűvösség láthatatlan, de azért hatni tudó árny szellemeikkel marasztalták a gyors léptekkel tova iramló csoportot. Egy-két ellágyult bajtársunk és közöttük nagy szavu «öregünk» is, minden beszélő tehetségünket összeszedve igyekeztek rávenni, hogy engedelmeskedjünk a szellemek hívogató csókjainak.

Telepedjünk le egy perczre, a hosszú út — alig jöttünk másfél kilométert — fáradalmaiktól felkorbácsolt idegeinket csillapítsuk le e megfizethetlen jó hűvösségben s lábainkat lóbáljuk — de ne Kneipoljunk — a patak zuba-nyába s készítsük elé az apostolok szekerét a nagyon fáradságu hegymászásra és erre, az általuk annyira dicsért élvadás kirándulásra.

S midőn öregünk és társai nem nagy öröme, a nagyobb számu serényebb lábú fiatalok válasza határozott «nem» lön, kis boszankodás és hosszadalmas feltápáskodás után az «öreg et comp.» nagy lehangoltság közepett maguk elébe vették az átkozott utat.

Körülotünk minden esendes volt. Egy-egy elszáradt levél zörrent meg olykor-olykor a suttagó szél és talán a szellem-árnyak hazasiető lábaitól érintve. Megbámultuk az óriás

sziklákat és önkénytelenül kérdeztük egymáshoz fordulva: Vajjon, hogy kerültek ezek ide? Mifele titáni hatalom lehetett az, mely a föld áttörhetetlen gyomrából felemelve e magasságra helyezte. Megragadta figyelmünket különösen egy, melyre még öregünk is azt mondá nyomatékos szavakkal: «No fiatalok, ilyen láttatok-e valaha?» Hangos szavu füllenése által meggyőzve mindannyian elhittük szavait, mert, a mint ő mondta, látott ennél még nagyobb is, holott egész életében nem járt tovább szülőfaluja és kollegiuma városának gyermekjátászó dombjainál.

Nézzétek csak, — mondá magyarázat-számba menő mondókája végén — e schwarcz sziklát, — boldog meglepedettséggel ejté ki kvarcz helyett, — a felöllünk álló oldalába beleütött a villám s a cikázó égi nyíl ereje végig hasította e roppant kolosszust. Tanuja ez a hosszú, földig lefutó repedés, mely a pusztító égi tűz útját mutatja s a természet csodaszerű műveit hirdeti.

S most, midőn utolsó szuszszig kifogyva a szóból, öregünk elhallgatott, elérkezett a régen várt alkalom egyik beszédre készenálló kollegánknak is, ki a magasba mutatva: «Ki ültette azt a fenyőt vala?» szavakat hallatta.

Társaságunk egy részének ajkán alkalmas időre várt a felelet, mely azt hangoztatta, hogy az őszi esőzések alkalmával a sziklába beszivárgott víz a kemény tél idején, terjen-gössége következtében a sziklából szétrepesztett egy kis részt, mely idővel termékeny talajjá változott. S mikor készen volt a termékeny talaj, csak mag kellett, mely benépesítse a szikla-óriást. S még jött a várva várt Messiás is egy kis madárka személyében, mely nagy fáradsággal, talán a sziklán tul lévő fészében szájaikat tátogató éhes fiai számára czipelt magocska épen a tetőn, midőn elfáradva pihegett, kiejtette szájából s a kicsiny, mustármaghoz hasonló magocska egy lombdus keletkezett.

A hallgató rész koczkatott véleménye az volt, hogy a havasi, gyökérszaggató orkán dühöngése közben felkapott hatalmas szárnyaira egy marék porhanyó földet s erős lökessel ledobván oda kerített egy csiraképes magot is s e kettőből az orkán segítségével előállott a fenyő, melyet most mindnyájan bámulunk.

Igy haladtunk előbbre-előbbre, midőn a távoli hegyek bércei felett megpillantották amaz erőt, mely előtt a misztikus kelet népe még ma is imádkozva borul le. Az erdővel koszorozott hegyek lánczolatán feltűnő nap és a völgyben alant nyüzsgő, munkára siető emberek élénk csoportjai erős vonásokkal festék le

Karvaly rajza.

AZ OBSITOS.

A VIHARBAN.

Feller rajza.

az emlékezet táblájára ezt a kirándulásnak teljesen megfelelő reggelt.

Messze, talán a gyermekkor rózsás örömei, édes emlékei közé kellene visszazállni, hogy a mai szép nappal párosult érdekes kirándulás mély, szivreható benyomásaihoz csak némileg is találjak hasonlót.

Ugy éreztem magamat, mintha templomban lettem volna, hisz itt az orgona mélabús, szivindító pianissimóival és levegő rázkódtató accordjaival találkoztam. Oly édes örömmel töltötte el szívemet a százasos tölgy korhadt ágán párvát hívogató vadgalambbugása. Gyökereket vert lábakkal állottam, míg, ki nem beszélhető gyönyörrel hallgattam a legszebb zenét a száznyelvű fülemile dícsékvő énekét.

Templomban voltam, hová csak áhitattal léphet be az ember, hol, a most, kevéssel ezelőtt világítani kezdő örök mécs rezgő sugárinál, csak imádkozni lehet. Erdőben voltam, hol szívem az élvből és örömből hónapokra kivette részét, mi ajándékozhatja dús, gazdagban a lelkét, mint az, ha az ember háborítatlan szemlélője lehet az élet, a természet ezerféle nyilvánulásainak.

Hetekkel, sőt hónapokkal ezelőtt élvezem a fenséges jelenetek hosszú sorát s mégis látom lelki szememmel, látom a villám gyorsan tova lebbenő sokféle madarat. Különösen megragadták figyelmemet az emberi kez által alig utánozható fészkek, az a sok esodálatos építmény, bennük a színek variációjának hosszú sora, szép, tarka tojások, vagy pelyhes magzatok, gyámoltalan kisdedek éber gonddal vigyázó anyjukkal, mely lépteink zajára a kicsiny fészkek felé repülve, mint egy védpaizsot képez, mert most a mindig rettegett veszélyt látta megérkezve személyünkben.

E perczben porban játszó gyermekekké lettünk. «Ne félj édes, nem bánt senki! Jer ápd serdülő fiaidat, hisz oly mohón tátogatják hangtalan szájaikat», mondtuk neki, gondolván megérti. «Oh Istenem, — most felsőhajtott a társaság egy része, — miért nem adtál a lég szabad szárnyasainak emberi ész által felfogható hangokat, hogy beszélhetnének velők».

Sóhajtozásainknak véget szakítva hagytuk ott a viharok dühének kitett kis lakot s éreztünk valamint szívünkben, mit érezhet minden ember, ha egy ily szerény család háztartását végig nézte. Nem hiszem, hogy nem lett volna jobb az az ember, ha még olyan elvetemült, ha még olyan rideg természet volt is, ki egy ilyen jelenetnek boldog szemlélője lehetett.

Önkéntelenül merült fel agyamba a gondo-

lat, hogy vajjon ilyen kedves volna-e e zöld liget örökös madár dala, ha a forró dél palma erdői, citrom és narancsfái képeznék a hős árnyékot és bennök a zene a tarka-barka papagályok éktelen csacsogása volna?

Vajjon ily kedves volna-e, ha az alatt elterülő hullámzó téreken és virágzó réteken gyorsfutású struccok ütnék fel helyenként fejüket, ha az arany fáczánok, vagy a paradicsom madarak színragyogtató repülésében gyönyörködneink?

Szívemben fennen kél a válasz, nem, nem lenne ily kedves! A figyelmet talán jobban felkeltenék, talán jobban esnék nézni, talán érdekesebb volna; de nem, nem lenne oly kedves.

Hazánk kövér mezőit és erdőit népesítik be e kedves madarak, e legyőzhetetlen dalosok, láthatom őket színről-színre, hallgathatom ékes csattogásaikat.

A távol lenge ködön át, a szem láthatárán majdnem túl, az örökös hóval fedett kárpáti bérczek felett egy sas lebegése látszik. Hadd folytassa útját a jégmezők lakója, boldogabbá tesz minket a törpe cserjék, a boróka fenyők és a galagonya-bokrok lakóinak vizsgálása.

Magam előtt látom legkisebb madarunk, az ökörszem fészket, a mely egykor, mint a monda mondja, királyságra is akart vergődni. Ott van a többi a megszámlálhatlan dalos művészi építménye.

Sarkal a vágy, tovább, tovább! Magára vonja figyelmünket egy barna kergű, korhadó águ és törzsű, messzire kitetsző odvas fa, melyet az erdő lakosai békés egyetértéssel népesítenek meg. Legalul a vaddisznó uralkodik, apolgtatja zsenge malaczeit a dísznő módra berendezett üregben. Középen a vadmacska ütötte fel tanyáját, vizsla szemekkel kísérve a járó-kelőket, hős támadásra készen áll, ha bántani akarnak serdülő magzatait. A legfelső részt, hol alig van egy kis üresség, a bagoly foglalta el.

Közel vagyunk a sugár jegenyefenyűk birodalmához, a honnan nem legeltethetjük szemünket bármely irány felé. Itt már ösvényre vagy csapásra van szükségünk. Öregünk int, hogy kövessük lépteit, jól taposott ösvény mutatkozik a balsamos útvesztő fenyők között.

«Kity-koty» szól valami a magashan, a fenyők lombos sudarán.

Az ismeretlen hang felé kapjuk fejünket, de a legkisebb mozgást sem lehet észre venni a tüvelű rejtkek között. Fenn, valamelyik fa tetjén a mogyorós tyúk oktatta szárnyasadó esibéit s észre véve lépteink zaját, csendet parancsolt pelyhescinek. Egy pár szajkó röppen

el felettünk s suhogó repülésök által ránk ráznak egynehány sárguló levelet, úgy a hogy jöttek tovább illannak.

Haladunk befelé a susogó, balsamszóró rengetegbe.

Gyenge nesz, csendes zizegés kél lábaink nyomán, csoportunk szabályos lassúsággal halad tovább, tovább keresztül az oszlopcsar-nokon.

Az azurkék egen, arra a honnan mi ide jöttünk varju csapat «kár»-rog a levegőben, a hová lecsap a cser lombkoszorus erdeje van ott. Kellemes hang csapja meg fülünket, lágy, szivindító, busongó dal. Alig eseng pár pillanatig, mégis hosszasan foglalkoztatja füleinket a mint a harmas hegy visszhangoztatja. Egy barnán peteyezett madárka hangja volt ez, szemképrázttató szárny tollairól vissza-ferődik a lombok között átlopózott játszi nap-sugár.

Beljebb, beljebb a kis patak hívogató sugása felé, oda, a hol a félénk özek kora reggel és szürkületben szokták oltani szomjukat. Egy hirtelen kanyarodónál esalavér róka barátunk lobogtatja lombos farkát gyorsan tova illanva. Minden kísértéstől menten költögette a maga módja szerint megkerített zsákmányt, mely valami erdei szárnyasból állott, mint a tollak következtünk engedek; a mikor megleptük nem volt már ideje észrevételül lopózni a csaláiba.

Susogó lomb mindenütt.

Összesűgnak-bűgnak, bölíngatnak a zizegő levelek; felrebben a mogyorós kakas, riadót fuj a tanyák félénk lakóinak: «Vigyázzatok, pszt-pszt, zörög a száraz ág, ember van itt, hivatlan vendégek járnak itt». Néhol ki-ki látzik suhogó szárnya, máshol csak hallani lehet, a mint rohan a lombok között, hirdelve közellétünket.

Darvak rikácsolnak; lassan vonulnak át a légi oceánon. A tiszta léghen, a merre ők szállnak elütő lombu fák, korhadó fűzek és törékeny éger-erdő van ott, tövében kis, kristálytiszta tócsa, ott van «daruszállás».

Benn vagyunk a csacska esermely hűsülő tövébenél.

Nem jött ide már el a tulsó hegy oldalán legelésző nyáj kolompolás, elnyeli a zajt, a mire hozzánk ér az oszlopcsoportozat. A jéghideg víz tükörsima mélyében titkosan siklik egy-egy szilánktalan pisztráng, pirossan fénylő alsó oldalát csak egy villanással mutogatja.

Közelget a nap nyugvágya felé. A ragyogó égi tűz légi követe már csak ferdén járja át az örökzöld lombokat. Bucsuzunk a esörgő

patak csendesen folydogáló vizerétől és nyugalmas partjaitól.

Azt hinné az ember, hogy itt csak mogyorós tyúk lakik s ime túl a vizen a gyéribb fenyűk világos helyein vad páva röppen el előttünk.

Volt idő talán, hogy ők is barátságosabb lábón állottak a törpe bokrokkal, a szelidebb oldalakkal, de most a sors kényszerítése következtében vagy miért, nem tudni, a bérczek rengetegeiben bujkálva engedelmeskednek meg nem szünő béketűréssel a havasi gyökér recsegető orkán garázdálkodásainak. Itt raknak fészket az elérhetetlen fenyőtetőkön. Itt tartja folytonos rettegésben őket az erdő jöttment népségének, a kegyetlen ragadozóknak közeledése.

Megfejtethetlen előttünk, hogy miként kerültek ők ide? Talán távol az élet vásári zajától akarják leélni félelemteljes napjaikat.

Hogyan tudtak megbarátkozni e sivár életmóddal?

A hol utunk vezet, a péha tüvelű kövezeten hever egy kidöntött fenyőfa, melynek összeroncolt hegyében ráakadunk e kiháló félben levő madár fészke.

A szokott jó kedvnek még romjaival is alig találkozunk itt, a hol tavasszal megszűnni nem akaró láрма verte fel a fenyveest. A feketén csillogó tolettü asszonykáknak 3, 4 kakas udvarolgotott s lelki szemem előtt felujul a jelenet, midőn mérgesen rohant a házi ur a csendes családi tűzhely feldulóra, felborzolva tollait, szárnya végével berzenkedve, pallva a sárguló leveleket maga körül, farkát szélesen kiterítve, mint egy harezba hívó zászlót.

A hanyatló nap sietésre hív fel. Már csak rózsaszínű korongját láthatjuk, az erdő széle megtelik hosszúra nyult árnyékokkal, az esti szél erősen rázza meg a lombokat s üdítő hűvösségével átjárja tagjainak Pusztá, üres lesz «daru-szállás» is egyenként és csoportonként szállnak fel a tócsa üdülő széléről s mohó vágygyal igyekeznek, haza elfoglalni békés tűzhelyeiket.

Letűnt már a nap, leértünk kiindulási pontunknak majdnem a tövéhez, midőn az esti szél szárnyán oly édes dal közelg felénk. «Felleg borult az erdőre» kezdetű dal csendes mélabús dallama az, mely a szomszéd dombon juhait legeltető bojtár furulyájáról ered. A csendes estvének és az ábrándos holdnak panasolja el bánatát.

Oly jól esik hallgatnunk, mely elkísér csendes otthonunkig s midőn «a célszerűen rendezett s a jól felhasznált kirándulás után, mint virággal gazdagon megrakodott méh» térünk

családunk boldog körébe egymásnak «jó éjt» kívánva, még mindig cseng fülünkbe a «felleg borult az erdőre», hol eddig, mert terhes felhők gyülekeztek fekete komorsággal, meg-

eredt a kiszáradt föld régen várt öntöző esatornája s a mi érdekes kirándulásunk emlékeinek megszentelő keresztvize.

Beck Imre.

„Buda halála“ jellemei.

— A «Tanulók Lapja» pályázatán megdícsért dolgozat. —

Ha tudni akarjuk, hogyan nőtt óriássá a méltóságosan hömpölygő folyam, el kell vándorolnunk a patakokhoz, a melyeknek egyesült ereje alkotta azt.

Bármily hatalmas a zseni, ne higgyük, hogy tanulmány nélkül tudott a tökélynek arra a fokára emelkedni, a melyen babérkoszorúva áll. S tanulmányozni azt az utat, a melyen a költő haladt, a melyen a géniusz vezérelte: nemesak tanulságos, de élvezetes is.

A nagy szellemnek, ha járt uton járnak is, új irányokat fedeznek fel. S mi törpe epigonok olvasván a nagy szellemek nagy alkotásait, annyira elmerülünk hatalmas egyéniségük bámulatába, hogy észre sem vesszük, hogy a mű gyakran ugyszólván pendantja valamely jól ismert másik monumentalis alkotásnak.

Ki gondolná, hogy Buda Halála magyar pendantja az Iliásznak? Hogy Atilla és Achilles, Buda és Agamemnon, Detre és Nestor, Kanyaró és Eumaios lelkileg rokonok? Hogy Arany csak aláírja Homérosz elvét, mikor azt hangoztatja: epikai hitel nélkül nem tud, nem akar dolgozni?

Az ujkor legnagyobb katonája, a ki hadügyi vonatkozások megítélésében a leghitelesebb. Napoleon mondta: Homérosz nem irt le egyetlen helyet sem, a melyet nem látott.

Hogy milyen pedáns volt e tekintetben Arany, felesleges bizonyítgatnom. — S ez olyan természetes! Csak Homérosz lehet a legalaposabb ismerete mellett volt lehetséges olyan valóban homéroszi költeményt írni, a minő a Buda Halála.

Gervinus azt mondja Goethe Hermann és Dorottýjáról irt értekezésében, hogy ez a költemény az egyetlen a melyet az utóbbi századok kommentár nélkül nyújthatnának egy felámadt görögnek. Én az Arany János époszát is nyugodt lélekkel ajánlhatnám Gervinusnak, ha kikelne sírjából.

A Toldi trilogia mellett Buda Halála Arany legkiválóbb alkotása. Egyesek ennek, mások annak ítélik oda az elsőséget. Meddő kérdés! Mindakettőnek nyújtsunk pálmát. Mindakettőben sok nehézséggel, páratlan sikerrel küzdött meg a költő. Mindakettőnél szűkszarvu és

gyatra a forrás. Amott a «Toldi» fatalis záró sorai, a sirrablás, a prágai kaland, a nápolyi hadjárat beleszövése — mindmegannyi problémául szolgált.

Emiatt milyen fogas kérdés lehetett a költő előtt pl. magának a főhősnek, Etelenek jelleme. A Niebelungok gyámoltalan, tétlen Eteleje semmiesetre sem lehetett alkalmas éposz hőségnek. A történelem sem igen tisztázta még a hún mondakérdését a hatvanas évek elején, mikor Arany Buda Halálát írta. Legfőlebb Thierry Amadé az Atilla-mondáról szóló könyvét olvashatta: azt is francia eredetiben, mert Szabó Károly fordítása csak 1864-ben jelent meg, tehát egy évvel a Buda Halála megkoszorúzása után. A többi tudósok kutatásainak eredményei mind azóta jelentek meg.

A krónikák szolgáltak számára a legbővebb forrásul, de azokból sem meríthetett egész bátran. Mert a krónikák Eteleje nem felelt meg az ő nagy czéljainak: epikai trilogiában írni meg egy megrázó tragédiát. Ő maga kijelenti előszavában, hogy Buda Halála csak első része egy születendő trilogiának s Etele jelleme úgy alkotta meg, hogy egyetlen vonása se legyen, a mi későbbi tetteivel következtelenne tenné. Ha ez csakugyan így van s hogy a költő lelkében már a Buda Halála megalkotásakor élt a trilogia másik két részének képe — ha legáltalánosabb körvonalaiban is — mutatja a monda hagyományainak az ő époszával való egybevetése. Mindjárt az első énekben eltér a költő a mondától. A monda szerint a hunok emelik pajzsra és kiáltják ki királylány Eteleét. Arany Budával téteti királylány Eteleét, a mi egyéni czéljaira szükséges is volt. Ez a mozzanat nagy szerepet játszik a testvérek összeütközésénél. A végzetes összeütközés megvan a Buda Halálában, amde a lakolást, a befejezést a mondában kell keresnünk.

Hogy Etele a Buda halálában befejezett jellem és nagy époszhős, ahhoz szó sem fér. De beválik tragikus jellemnek is, mert az egyetemes ellen támad. S e szerint a Buda Halála kiegészítő, illetőleg befejező mondai részekkel kész tragédia, mint az Iliász.

Mielőtt azonban Etele tragikus voltát bizonyítanók, legellessük szemünket a hunok első daliájának délezege alakján: az éposz hősen. Hiába keresünk az époszban részletet, a hol a költő szóval jellemzi Eteleét. Vagy tetteiben és szavaiban jellemzi önmagát a hős, vagy a személyek beszélgetése vet világot jellemére. És ez az igazi epikai jellem. Jelleme, a lelki válságok a melyek szívében dülnek, híven művészi színezésben állnak előttünk. Mikor Buda az uralom megosztására szánja magát, Etele eltökéli lelkében, hogy megtartja esküjét, sosem lesz több mint kard s hagyja a pálczát Budának. Jellemzilársága soka, nagyon soká az eskü megtartására készíti. A had kész volna őt kiáltani ki királynak: csak egy szavába kerülne. De ez a gondolat még csak nem is kísérti lelkét. A görög követek eljárását ő maga helyteleníti, elítéli. S mikor Buda alaptalan gyanuval Eteleét veszi szemre, hogy ő az oka a görög követek eljárásának, magasra lobban fel Etele jogos haragja. De másnap már ő, a hatalmasabb s a kinek a felén az igazság is van, bocsánatot kér Budától.

Még a tűzpróbát is szerencsésen kiállja. A vadászat alkalmával a bölény eltette volna láb alól, a ki egyedül volt utjában korlátlan hatalmának Budát. De csak alig hogy megvillan agyában ez a gondolat, mint mikor holló repül el a nap előtt. Aztán mindjárt erőt vesz rajt a jobb érzelem, az ember- és testvérszeretet: megmenti Budát és ezért megnyeri Hadurtól a világbiro kardot. Ez a dicsőség elvakítja: mikor feleségét sirva találja Buda és Gyöngyvér előtt, megszakad türelme fonala, végleg elválik Budától. Most van a lelki változás fordulópontján. Ettől a jelenettől fogva minden érintkezést megtagad Budával, mind mélyebb, mind erősebb gyökeret ver szívében a gyűlölet Buda iránt.

Figyelemreméltó a lelki fejlődés, a gyűlölet Etele szívében Buda iránt első csirájától teljes megérelődésig. Mikor a had egy része tiszteleg Budánál, Etele semmi egyébire sem gondol, minthogy bemutassa királytársának az elért eredményt. Midőn a görög követek tisztelegnek nála s elhalmozzák dicséretükkel, bár lehordja őket, jól esik szívének a hízog beszéd és Buda kicsinyítése.

A vadászon, — ha csak egy percze is — de innár megvillan lelke előtt, hogy Budának «jó éjszakát» mondjon örökre. S végre a sólyomjelenet a gyűlölet viharának kitörésével ér véget.

Ez a gyűlölet Száva melléki hadjáratából visszatérte után tetőz, mikor Budáról megtudta, hogy elorozta Hadur kardját palotájából. Szenvedélye kitör.

Még egyszer üvöltvén, Etele szökellik,
Váll-közön a kardját belemártá mellig;
Arczcal, Buda ki volt, a porba merüle,
Iszonyu csendesség fagya meg körülé.

Ime Buda elnyeri büntetését ingatagságáért s a kard elorzásáért, míg Etele bűnhődéséért, a mit az örök igazság szintén megkövetel, csak a mondában lelhető fel.

Látjuk, mint domborodik ki Etele férfias alakja, lépést tartva a cselekvény fejlődésével. És Eteleben nemesak a legnagyobb bünt tiszteleg, de a magyar hős mintaképét is. Nemesen egyszerű a beszéde, erejének, nagyságának öntudatát mutatja minden lépése. Nem sokat beszél, többet tesz. Gyorsan és szilárdan határoz, ellentétben Budával, a ki nehezen tud tervet készíteni és nem is tudja végrehajtani. Mikor Detrét megakarja vesztegetni s nem fogadja el: hogy megdöbben. Nem áll tanácsot kérni a ravasz Detrétől, a kiről tudja, hogy — mint a többiek — Etelehez huz. Képes lett volna erre Etele?

Detre megadja a tanácsot, de körültekintő, körmönfont előadásában burkolja s Buda kéri, adja elő egyszerűbben világosabban. Detre aztán egész reggelig utasításokat ad neki.

Uralkodásra termett férfiu ez?

Buda gyengeségét szépen jellemzi Detre, mikor Etelenek beszél róla:

Budának is én ezt mondom vala szinte,
Mert nálad idősebb, nem is oly őszinte:
Koros ember gyengül, rebeg az mindentül,
Egy kicsi szellőre talpig összerendül.

(III. ének.)

S ezzel egyszersmind minden öreg embert jellemzett Arany egyszerűen taláiban.

A Buda és Etele jelleme közt fennálló ellentétet a második ének is megvilágítja. Detre az egyezkedést követő nap kora reggel megjelen Buda sátorában s kárhoztatja tettét, feltelti féltékenységét s megjósolja neki, hogy valamint két kard nem fér egy hüvelybe, két király sem egy trónra s erősebb létére Etele fogja onnan kiturni.

(Folytatása következik.)

VEGYESEK

Ezer magyar feladat. Lapunk szerkesztőjének Dr. Rupp Kornélnak munkája díszes kiállításban elhagyta a sajtót. Ajánljuk lapunk összes előfizetőinek és híveinek figyelmébe. A ki 8 előfizetőt gyűjt a 340 lapos szép kiállítású érdekes és hasznos könyvre, *egy ingyenpéldányban* részesül, aki 4 előfizetőt gyűjt, feleáron, aki 2 előfizetőt gyűjt 1 frt 50 krért kapja a könyvet, melynek bolti ára 2 frt. A megrendelések szerkesztőségünkbe is intézhetők, a megrendelési pénzek azonban Hangoz Antal könyvkereskedő címére — Budapest, IV., Calvintér 5. sz. küldendők. Gyűjtőivekkel szívesen szolgál szerkesztőségünk azoknak, a kik a könyvre megrendeléseket ohajtának gyűjteni s így tiszteletpéldányhoz jutni.

Figyelmeztetés. A «Nagy-körösi királyjárók» cz. elbeszélés folytatása a szerző betegsége miatt e számból kimaradt.

Bojári Vigyázó Sándor, a nagy jötevő, korán elhunyt fia emlékére 10.000 forint alapítványt létesített, oly föltétellel, hogy annak kamatait, a budapesti deáktéri ág. ev. főgimnázium legkiválóbb tanulói élvezzék. Az idén Kántor Nándor, Góbi Arpád és Lehr Andor nyerték el a jutalmat, kik az érettségít minden tantárgyból jeles eredménnyel tették le.

Fürdő-szabályok. Nagyon időszerű lesz most, mikor a meleg nyári napok bekövetkeztével kedves sportját, a fürdést gyakorolja az ifjuság, a következő szabályokat közzélni. Vesse kiki jól eszébe ezen «fürdő tizparancsolatot»: 1. Ne nagyon sies, mikor fürdőbe mégy. 2. A vízhez érve, légy figyelemmel az áramlatra és talajviszonyokra. 3. Lassan vetközzél le, deha ez megtörtént, ugorj a vízbe azonnal. 4. Fejfel előre ugorj a mély vízbe, vagy ha ezt nem teheted, bukjal le azonnal egészen a víz alá. 5. Ne maradj sokáig a vízben, kivált, ha szervezeted nem igen erős. 6. Fürdés után gyorsan öltözködjél. 7. Ne fürödj heves fölindulás után. 8. Ne fürödj éjszakázás után. 9. Ne fürödj evés után. 10. Ne fürödj, ha nem jól érzed magadat.

Vörösmarty szobrára dr. Major Károly tanár úrtól Zomborból 18 frt 35 krt kaptunk mint az ottani főgimnázium tanuló ifjuságának újabb gyűjtéséből eredő adományt. Ez összeghez a következők járultak: a II. B. osztályból: Bosnyák János, Kollár Béla, Mayer Rezső, Kenyovics János 1—1 frtot, Bezna Gusztáv, Bezránszky János, Csizmazia István, Gragyenszky Péter, Háhn Lajos, Kókay Dezső,

Kálits Antal, Kupuszáresits István, Lugumerszky György, Právyik Flóris, Kuts István, Sztefanovics György, Tóth László, Treer János, Ullrich Lajos, Wrepelovszky Dezső, Zomborevics Gyula 50—50 kr., Keller Albert, Szamosy Ferencz, Sztojkov Ráró, Vanyur Imre 30—30 krajczár. — Összesen 13 frt 70 kr. A III. B. osztályból: Evinger Ferencz, Weidinger Frigyes, Ugy István 50—50 kr., Wilmann Mátyás, Michels Aladár 30—30 kr., Strasser Ernő 25 kr., Oltoványi Oszkár, Heintz Béla, Krieg Ferencz 20—20 kr., Gulyási Imre, Vécsei Oszkár, Dalmay László, Schwarz Simon, Gyurkovics István 15—15 kr., Kész József, Popovics Szilárd, Dinner Géza, Traupmann Elek 10—10 kr., Scheib Károly, Szabó János, Marschall Kálmán, Jerenics Szilárd 5—5 kr. Összesen 4 frt 75 kr. A két osztály gyűjtése 18 frt 45 kr. ebből levonva a 10 kr. portóköltés, marad 18 frt 35 kr., mely összeggel eddigi gyűjtésünk 115 frt 53 kr. tesz ki. A beküldött összeget a pesti hazai első takarékpénztárban helyeztük el.

A kecskeméti kerületi tornaversenyre, mely a pécsi és dévai kerületi versenyekkel egy időben jun. 20-án tartatik, összesen körülbelül 600 tanuló jellentezett. A versenyben a következő iskolák vesznek részt: a félegyházi főgimnázium 61, a tanítóképző 30 tanulóval, a halasi főgimnázium 30, a jászberényi főgimnázium 36, a kassai főreáliskola 60 tanulóval; a kecskeméti ev. ref. főgimnázium 60, a kecskeméti róm. kath. főgimnázium 60, a kecskeméti reáliskola 70 tanulóval; a körömczbanyai főreáliskola 26, a losonci főgimnázium 39, a mármaroszigeti ev. ref. főgimnázium 30 tanulóval; a rimaszombati főgimnázium 40, a rosznyói főgimnázium 38, a szegedi főreáliskola 28 és a szolnoki főgimnázium 24 tanulóval.

A vidéki tanulók 50 tanár kíséretében jun. 19-én érkeznek s a kísérő tanárok részben a város vendégszerető családjainál, részben a tanulókkal együtt a városi elemi iskolák tágas és díszes termeiben nyernek szállást.

A verseny színhelye a földmivesiskola rétje lesz, hova a verseny napján külön vonat szállítja ki az ifjuságot és a közönséget.

A vidékről érkező ifjuság élelmezéséről és teljes ellátásáról Kecskemét város törvényhatósága gondoskodik; a versenyt követő napon pedig ugyancsak a városi törvényhatóság — az intelligens közönség részvétele mellett, külön vonaton kirándulást rendez a tanuló-ifjuság számára a Tisza partjára, a város tulajdonát képző szikrai erdőbe, hol a tiszaparti rónaság szépségei mellett az alföldi nép- és

halász életet is megismerheti főleg a felvidéki ifjuság. A tornaverseny iránt a városközönsége meleg érdeklődést tanúsít és mindent elkövet, hogy az idesereglő magyar ifjuság jó emlékekkel távozzék a híres alföldi városból.

Értesítés. Alulírott elemi-, polgári-, reál-, gimnázium IV. osztályáig, mindkét nembeli tanulók tanítását, magyar és német nyelven egyaránt, úgy javító, mint bármiféle fölvételi, esetleg a Ludovika-Akadémiába való fölvételi vizsgához szükségelt előkészítést, felelősség mellett közpénzfizetés, vagy netaláni élelmezés és lakás fejében szívesen elvállalja és rendelkezésére áll a t. szülőknek a délutáni és estéli órákban. (Lakáscím: Budapest, VII. ker. Sip-uteza 10. II. em. 14 ajtó). Megyessy Jenő áll. tan. kultuszmin. tisztv.

Iskolai hírek.

A nagykanizsai róm. kath. főgimnázium június 8-án tartotta záró ünnepélyét, mely egyúttal a koronázás évfordulójának megülése is volt. A kitünően sikerült ünnepség a következő műsorral folyt le: Erkel király himnusza. Énekelte az ifj. énekkar. A koronázás évfordulóján. Beszéd, mondotta Kunfi Zsigmond, S. o. t. Himnusz, Vörösmartytól, szavalta Szilvay Gyula 6. o. t. Petite école de la mélodie Danellától, előadták Saueremann József Gógl Vilmos I. Brüll Adolf 7. o. tanulók. A gyakorló iskola ez évi működése. Jelentés, előadta Vajda Elemér 8. o. t. Visszavárlak, Endrődy Sándortól, szavalta Huckstedt Jenő, 6. o. t. Népdalok, előadta az énekkar. A pályázatok eredményének kihirdetése. Szomjas ember tündése, Petőfitől, szavalta Bagáry Béla 7. o. t. Hunyadi induló.

Érettségi vizsgálatok. Az aradi kereskedelmi akadémiának dr. Kiss Mór miniszteri biztos elnöke alatt megejtett érettségije a következő eredményt tünteti föl: Jelesen érettek: Hochbein János, jól érettek: Mayer Béla, Preisinger Béla, Reisz Jenő, Róth Zsigmond, Telbisz Elemér, Vas Gusztáv, Vogel Antal. Egyszerűen érettek 26; 2 órá visszavettettek 15; egy évre 5. — A csiksomlyói főgimnázium érettségijére 28 jelentkező ifju közül jelesen érettek 4, jól 19, szeptemberi pótvizsgálatra utasítottak 3, egy esztendőre visszavettettek 2.

A szegedi főgimnáziumban az érettségi vizsgálatok június hó négy első napján folytak le dr. Platz Bonifác főigazgató vezetése alatt. Harminczheten álltak vizsgálatra, kik közül jelesen érettek: Becker Mihály, Brandstetter

Arthur, Eisenstein Rezső, Kengyelátz Milivoj, Tauber Rudolf és Ziményi Gyula, jól érettek: Gera Antal, Klein Andor, Klumák János, Motika Adolf, Müller Jenő, Nagy István, Stefanovits Vilmos, Thomay Ernő és Wagner Ede; egyszerűen érettek 16; háromhónapra visszavettettek 5, egy pedig egész évre. Ugyanakkor tett vizsgálatot Szendefy Ida k. a. a magyar nyelvből és történelemből, még pedig «jó» eredménnyel. A kisasszony már érettségizett Zúrichben s tavaly az orvosi fakultásnak föltételes rendes hallgatója volt. A jövő tanévben az egyetemnek másodéves rendes orvostanhallgatója lesz.

Aristophanes az iskolában. Ugy látszik, ithon megirigyelték ama német direktor babérait, ki tavaly diákjaival Euripidesnek «Kiklops» cz. szatir drámáját adatta elő. A László-féle nyilv. főgimnázium és nevelőintézet záróünnepélye érdekes csattanóval végződött: a zene számok után színi előadás következett, előadták pedig Aristophanes *Felhőit*. A közönség óriási tetszése jutalmazta a szereplők játékát, kiket *Náday Ferencz*, a Nemzeti Színház kitünő színésze tanított be a nehéz darabra.

A győri főgimnáziumban az érettségi kitünő sikerrel ért véget. Kilenczen jelesen, 14-en jól és 34-en elégségesen állották ki a vizsgálatot és csak kettőt kellett szeptemberi pótvizsgálatra utasítani. Jelesen érettek: Bilik Manó, Jerfy Géza, Háber János, Gruber Ferencz, Ments Domokos, Ragats János, Rupert Mihály, Szoványi László, Tóth Pál. A bizonyítványok kiosztása alkalmával Dr. Németh Antal főigazgató buzdította az ifjakat, hogy őrizzék meg azon szép elveket, melyeket a hazafias benzés rend tagjai oltottak szívükbe.

A pápai ref. főiskola önképzőkörének pályatetelei a következő eredménnyel jártak: A *népdalra* kitűzött jutalmat elnyerte Nagy Vince 7. o. t.; az *elégára* kitűzött jutalmat Kosztolányi Zoltán 8. o. t., az *óda* jutalmát Csomasz Dezső II. éves papnövendék; a *festői költemény* jutalmát Sörös Béla II. éves papnövendék; a *műfordítás* jutalmát Kosztolányi Zoltán; a *történelmi* értekezés jutalmát Veress István. A versenyszavalásnál komoly darabbal Veress István, vig darabbal Mészáros Károly maradt a győztes.

A székesfehérvári ciszt. rendü kat. főgimnáziumban folyó hó 4. és 5-én folytak le az érettségi vizsgálatok. Az eredményt *Spitkó* Lajos kir. tanácsos, tankerületi főigazgató hirdette ki buzdító szavak kíséretében; főleg a *jellemességet* — mely többet ér egy véka tudománynál — kötötte a tanulók lelkére. A je-

lentkezett 13 ifju közül jelesen érett 1, jól 8, egyszerűen 6; szeptemberre maradt vissza egy-egy tárgyból 3, Jelesen érett: Lóbingér Viktor (technika); jól érettek: Almásy Antal. (theológia), Haugel Andor (technika), Kutassy Ferencz (theológia), Mirkva János (mintarajziskola), Pláner Bódog (jog), Szabó János (jog), Vindisch István (technika), Vinicai Imre (postatávirai tanf.)

Érettségi vizsgálatok eredménye. A pécsi kath. főgimnáziumban már kihirdették az érettségi vizsgálatok eredményét, mely kitünőnek mondható. A szóbeli érettségire 21 ifju bocsátott. Ezek közül jelesen érettek: Buday Dezső, Duzsáki Imre, Erössy Aladár, Földváry Miksa, Kaufman Endre, Keller József, Marton Sándor, Nyaka Lajos, Réder Károly, Wajdics Károly. Jólérettek 6 és pedig: Glück István, Gyenes György, Hanuy Jenő, Horváth Antal, Kerese György, Schaffer József. Egyszerűen érett 5 és pedig: Buzágits István, Dunst Győző, Eckert Sándor, Vitkovics Sándor, Zelesny Károly. Nem bukott senki! Ilyen eredmény valóban szép és igazán ritka! A főgimnázium érettségi vizsgálatain Spittko Lajos főigazgató elnököt.

A zombori főgimnázium f. hó 7-én tartotta tornaversenyét, melyen a bajai diákok is részt vettek. A tornászok közül kiváltak: Brátyevácsky Vitályos, Albrecht K., Theodorovits Frigyes, Merkel Ádám VI. és Türr Aladár V. o. t. A verseny eredménye a következő: A 150 m. futás győztese Szondy J. 5. o. t. Szücs Ervin, Deleva Rezső 6. o. t. és Theodorovics Fr. 6. o. t. A 200 m. futásban Kiss Mátyás 5. o. t. Moder G. 7. o. t. Súlydobás 7^{1/2} kgros golyóval, győztesek: Wagemann J. 5. o. t. Pletikoszits Ágoston 7. o. t. Szekulics S. 5. o. t. Moder G. 7. o. t. Diskosdobás 2 kgros diskossal. Első győztes Moder Géza 8. o. t. Fehérvári Lajos 7. o. t. (Baja) Távolugrás győztesek: Trecsek N. 7., Nagel F. 7. o. t. Kötélhuzásban győztes a 7. o. csapat. Magas ugrásban győztes Szaboljevits Vladmer 7. o. t. Frey Armin és Brátyevácsky Vitályos 6. o. t. Rudugrásban győztes Oltványi Adorján 6. o. t.

Fejtörő kérdések megfejtése.

A 23-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Szántani kérdés. 24-11 év múlva.
Földrajzi kérdés. Reunion Vulkanikus hegyei: Piton des Neiges. Piton de la Fournaise. Fővárosa: St. Denis.
Történelmi kérdés. Monk György albermalai herceg. Megh. 1670 január 3-án.

«Kosmos» müintézet nyomása. Budapest. VI., Aradi-utca 8.

Természetrizsi kérdés. Mezei pacsirta, (alanda arvensis); az éneklők rendjébe (oscines) tartozik.

Vegyteni kérdés. Tartó bor. A Douró folyó partján terem és nevét Portó kikötőtől nyerte, a honnan világgá szállítják a kereskedésbe mustszörppel keverve, bodzabogyóval festve és szeszszel vegyítve.

Képrejtvény: A régi rómaiak postája.

A megfejők nevei:

Simon János, Kövesi Rudolf, Csipke Pál, Schvarecz Izidor, Lupis Gyula, Márton J., Gyárfás Elemér, Várkonyi Rezső, Nagy László, Dudás György, Bándi Ignác, Waizenkorn Jakab, Székely Győző, Haerter Ádám, Sáfár Elemér, Steiner Albert, Ádám Gyula, Kejzlár Gyula, Sauer Berthold, Bisicz György, Rosenfeld Richard, Földi Kálmán, Kiss Ernő, Simon Ernő, Goldner Samu. Csicsér Ernő, Schulz Armin, Róth Ottó, Slákovits Gergely, Kohn Vilmos, Brichta Manó, Konecsny Béla, Costescu Mihály, Tóth Imre, Lingauer Ferencz, Mandel György, Gyurits Kálmán, Weidinger Béla, Stefanovics Gyula, Márton S. Bienenstock Lázár, Kiss Elemér, Adler Béla, Weisz Ferencz.

A kitűzött könyvjutalmat Szigeti József nyerte el Érsekujvárott.

Szerkesztői telefon.

Pápa Miksa. Bpest. Igaza van, megígértük a közlést. Azt hittük, termelt a világon annyi kék plajbász, a mennyivel az ön helyesírásbeli hibáit ki lehetne javítani. Csalódtunk. Az ön gyerekes levele most is — 28 sorban — nem kevesebb, mint 30 szarvashibával ékeskedik. Fialat ember! jóakarólag intjük, tanulja meg, hogy a szerénység az ifju legszebb ékességeinek egyike, a nevetlen pókhendiség pedig egyik legsunyább hibája — és akkor nem fog többé önnél sokkal idősebb, érett embereknek olyan sorokat írni a minőkkel legutóbb megszegyenitette — önmagát. — **Egy előfizető.** A «Magyar Kereskedők Lapja» szerkesztője Kormos Alfréd. XVI. évfolyam. Ára 8 frt. Egyebet nem ismerünk. — **Ráth O.** Szászváros. A hiányzó lappéldányt kérje a kiadóhivataltól. **Miles.** Az újpületben, **Horváth J.** A beküldött fejtörő kérdéseket átadtuk rovatvezetőnknek. Annyit előre is ígérünk, hogy közölni fogjuk. — **Friedmann M.** A fejtörő kérdéseket a szerkesztőségbe kell küldeni, nem pedig a kiadóhivatalba. A beküldött dolgok gyöngék. Képrejtvényeket csak úgy közlünk, ha igazán szépen vannak megrajzolva. **G. Gy.** Szombathely. A szépirási pályázatot Nagy Sándor szépírás tanár írta ki, csak I. és II. oszt. tanulók vehettek benne részt. Ilyen pályázat minden évben van s lapunkban közöltek, csak kisérje figyelemmel. **Cs. D.** Szeged. I. Ausztriába nem kell utlevél. 2. Németországba sem. **S. J.** tanár urnak, Rózsahegy. A lap a szünidőben is megjelenik. Intézkedtünk, hogy a kiadóhivatal a példányokat félre tegye és szeptemberben megküldje.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt
 A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVÁ.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
 Fél évre 2 frt.
 Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
 főgymnasiai tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Soroksári-utca 31.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Teréz-körút 23. sz.

KÉZIRATOKAT

nem adunk vissza.

Előkészület a választandó életpályára.

A mindennapi életben akár szellemi, akár phisikai munkához akarunk fogni, előbb a netalán előgördülő akadályokat igyekszünk elhárítani, vagyis bizonyos előkészületeket teszünk, hogy czélt érjünk. Czélunk elérésére tehát irányelveket állítunk fel, melyek szerint cselekedni fogunk, ezen elveket ismét tehetségünkhez mérten több-kevesebb sikerrel valósíthatjuk; egyikünk nagyobb eredménnyel, másikunk kisebbel, mert Isten a tehetségeket és hajlamokat nem egyformán adta az embereknek. Épen azért a szép, jó és igaz után törekedve, ehhez hajolva iparkodjunk szellemünket művelni, erkölceinket finomítani, erősíteni s ezek segélyével igyekezzünk saját erőnk és hivatásunk tiszta tudatára jutni s a szerint válaszszuk életpályánkat, nehogy tehetségeinket, képességünket és hajlamunkat félreismerve, oly pályát válaszszunk, melynek kiváncsalmait nem teljesíthetvén, szegénnyel legyünk kénytelenek az erősebbeknek helyet engedni.

Az tehát a kérdés, hogy mikép kell működnie, mit kell tennie egy tanulóifjunak, hogy biztosabban nézhessen jövője elébe, pályáját helyesen választhassa s ezen boldoguljon.

Mindenek előtt *tennie* kell, mert tett az ember életének czélja; de mit tehet egy még gyöngö, tapasztalatlan ifju? Azt elsősorban, hogy iskolai kötelességeinek pontosan, lelkiismeretesen és teljes odaadással megfelel s azon szép eszméket és gondolatokat, melyeket nyer, igyekszik szellemi és erkölcsi világa gazdagítására elsajátítani, megtartani. Főczél tehát, hogy elménk kincstárát drága, értékes dolgokkal gyarapítsuk s így széleskörű ismeretre, sokoldalú képzettségre tegyünk szert, mert korunk sokféle igényeinek csak akkor leszünk képesek

eleget tenni, csak akkor tudunk használni magunknak és másoknak, ha lesz bő anyag a miből adhatunk.

Gazdagítani kell szellemünket; ezt pedig még a középiskolában meg kell kezdenünk, a hol azért tanuljuk a sok szépet és jót, hogy a tudományok mezején legalább általánosan tájékozódjunk és bizonyos fokú műveltséggel ruháztassunk fel. A középiskolában tanuljunk meg tanulni és figyelni.

Tanulni, mert még csak innen kilépve nyílik tér a lelkünk kívánságának megfelelő tanulásra, a tudományokban való szélesebb kutatásra és vizsgálódásra.

Másodszor tanuljunk meg figyelni. A figyelem igen fontos tényező nemcsak az ifju, hanem a férfi életében is.

A figyelem minden tudásnak alapja és kezdete, mert csak akkor tudunk valamely tárgyról ítéletet mondani, akkor ismerjük meg annak tulajdonságait, ha jól megfigyeltük. A hol nincs figyelem, ott nem lehet érdeklődés; már pedig e nélkül a munka nehéz, unalmas és eredménytelen.

Figyelem nélkül nem vagyunk képesek számot adni a másoktól előadottakról, nem tudunk itélni olyan dologban sem, melyben tőlünk várnának felvilágosítást s e miatt gyakran pirulunk kell a nálunknál alsóbb ranguak, de figyelmesebbek előtt.

Most képezzük magunkat, derék munkásokká, szokjunk a munkás élethez, mert, ha korán megszokjuk a munkát, ha abban megerősödünk, ha életet már ifju éveinkben a kötelesség egy nemének tekintjük, akkor életünk szebb örömeit a munkában fogjuk találni, akkor majd